

17
(10)
Zweiter Brief

7

DELICIAE TORGENSES

IN

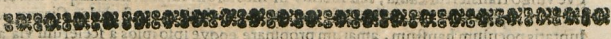
ACTU
ORATORIO VA
LEDICTORIO

Hora I. d. 9. April. M. DCCVL

Repraesentata

M. GODFR. STEINBRECHERO

Rectore.

TORGAE

Excudit JOH. ZACH. HEMPEL

MISCEAE TORGENSES

etiam explicacione hanc habent

In hunc modum dicitur in scriptura

Nonne dicitur in scriptura

Nonne dicitur in scriptura

Nonne dicitur in scriptura

Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura... Nonne dicitur in scriptura...

Humanæ fortis stabilitas sicut ægva, quin
nulla est: Ita regiones urbesque ipsas, non homines
tantum, mutationibus obnoxias esse maximis, palam est.
Roma à sordidis principibus eum pervenit florem, ut ali-
as inter urbes caput suum extulerit tantum, quantum lea-
ta inter vrburna solent cupressi. Contra urbi Antverpiæ in
terrarum orbe paucæ admodum pares magnificentiæ ac di-
vitiarum abundantia erant; cum verò urbs Antverpiæ
suscipere commercii florere cepisset, illa florem suum non multo
post amittebat, ita ut nunc generatio recte alterius corruptio dici queat. Sic bel-
la, hæc & illa urbe devastata, alteri dare suum incrementum cœdit. Moris in ur-
be Donaverda ad Danubium sita, nixis ac discordiis, urbs illa ab Imperatore R.
proscripta ac libertate sua, per integrum seculum privata cervicis jugo Bavarico
submittere cogebatur; postmodum autem, bello à Bavaricis infeliciter gesto, li-
bertati suæ restituta illam vixisse, in hoc collis super legimus, sic idem bellum flo-
rentissimæ urbi Augustæ Vindellicorum ornamenta sua, quæ Monachium Mars de-
portaverat, haud ita pridem reddidit. Nobiscum habiturus. Urbis nostræ Tor-
gensis faciès hodiernam ad pristinum florem comparantibus non ineptè notissi-
mum illud exclamandum est: *Troja (Troja) fuit!* tot ædium rudera extra urbem,
ante oculos hærent, restant, quod à burba olim ipsam urbem ædium num-
mero, superaverunt. Nihil iam dicam (atque hæc de re dicendi provincia mandata
est) de mercatura panni ac cerevisiæ olim hic loci florentissima. In bellum pestem-
que vulgo transfertur causa, sed rectius in incolarum culpam noxamque devolvi
meretur, quibus DEUS, quæstusque omnium vindex, post dulcem Cirææ vo-
luptatis poculum haustum, amarum propinare eoque ipso ipsos à scelerum via ad
frugem meliorem revocare convevit, id quod Dresdæ in splendidissimo Gigantum
Theatro, jam in cineres dolor! redacto, de tripode quasi dictum prædictumque
huic civitati fuit, cui elegantè depictæ loco lemmatis erat: *Athenum, in quo byne
cum ægva & lupulo commiscebatur, addita epigraphæ:*

MISCET AMARA DULCIBUS

enacum explicatione hac annexa:

Uls dulci lupulum Cereri commiscet amarum,

Pocula grata parans ingeniosa sitis:

Tempora temporibus sic miscens furva acerbis:

Ne putreant, naso temporas orbe DEUS,

Quamvis autem civitas hæc parte non minima floris sui destituta sit, neque tamen
non DEO O. M. acceptum ferimus, quod eas delicias, omnibus Arabum the-
sauris longe pretiosiores, ac præstantiores, in hunc usque diem sanctasque
nobis servare voluerit, orthodoxam nimirum religionem, justitiam sanctam, Ec-
clesiam.

clesiam cum schola florentem, eamque in arce regia adeo puram, ut superstitionibus papalibus nunquam polluta fuerit, quippe quae ab electore Friderico, glorio-
 sissimae memoris, An. 1544, exstructa, & vero Deicului primam a beato Luthero con-
 fecrata, quae de loquitur inscriptio prope aram sacra hujus aedis, tabulae incisa.
 Quid de aëris locique hujus salubritate atque amenitate, principes non raro per-
 sonas ad se allociente, dicam? quid de aedium elegantia structura; quid de arce re-
 gia curiaque splendidissima dicam, quae de re eleganter à Philippo Melanch. in
 duplici Epigrammate in urbem Torgeniæ adumbratâ, dicere iusti sunt, nonnulli
 ex perorantium ordine. Jam ad eas tantum delicias, quas civitas haec & bene con-
 structa schola capit, provoco. Equidem imperita plebs, ex rebus ad vitam de-
 licate jucundeque agendas suas haurit voluptates, nec pauci scholas has earumque
 Magistrorum ideo fastidiunt atque contemnunt, quod hos & illas indies in
 conspectu habent, & sumptus exiguis, vel etiam nullos proli informandas impen-
 dere necesse habent, ore nasoque suspensio alias scholas, longe hinc distans admi-
 rantes, praedicantes. At vero sicut parentes, qui longo locorum intervallo a no-
 bis disjuncti, magno cum sumptu & itineris molestia ad nos accedentes, fidei nos-
 trae committunt liberos suos, non fatari non poterunt, quanta felicitate quan-
 taeque delicias civitas illa gaudet, in qua bene formata schola floret: Ita necullo aëro
 scholis enecimia sua defuere. Scholam appellat Cicero sapientiae officinam, &
 bonarum artium mercaturam, Xenophontem *παιδείων καλόν*. Egregium illud en-
 comium est, quod scholae illustri Servestinae inferi primum est:

Salve Musarum spes, & pietatis asylum,
 Quo florent urbes praeside, rura, soci.

Illustris scholae Amstelodamensis inscriptio haec est: *Erudita pietati*. Nec ii a ve-
 ro aberrant, qui scholas *Seminaria* Resp. esse judicant. Proinde Hieron. Wolfius
 Comment. in Lib. I. *Offic. Civit.* Quid, ait schola aliunde est, nisi parva quaedam & incho-
 ata Respublica? Et quid homo est, qui scholam ne à limine quidem salutavit? pecus
 est, teste Philosopho; sicut contra doctrinam excultus pulcherrimum est animal,
 ut ait Socrates. Socratem huic cum aliquando obvium haberet Xenophon, ex eo
 quaerens: Ubinam locorum boni prolique homines fierent, responsurum accepit:
 Sequere & discere, eumque in Scholam deduxit Socrates. Hinc rectius cuius schola
 la, quam Delphico templo inscribi posset: *Hic sunt homines*. Quare cum DEUS
 pro singulari sua in hanc urbem bonitate, ex scholae Hippocrene hauriendas de-
 licias has huic civitati clementer concesserit; easdem quilibet mente grata agnos-
 cit, nemo nisi ingratus & cerebrosus despiciatui habet. Quod attinet ad funda-
 tionem scholae nostrae, & scriptis probatis patet: Quod eadem A. C. 1493. e regione
 templi B. virginis juxta Electorale eqvile olim aedificata fuit, quas aedes à
 Nüschvitzianis nobilissimus DN Johann. Abraham à Gersdorff hereditarius in Kauf-
 feben. Tom. 2. c. 10. p. 101. Rudera Scholae & vestigia in parietibus, quibus inclu-
 sus jam est hortus, existisse, scribit B. M. Jacob Reusmannus scholae hujus Rector
 meritisissimus, & imagines variis coloribus & versibus adscriptos, antequam delerentur
 Anno 1670. se legitse (utinam & an potasse) alicubi scribit. Primus scholae Re-
 ctor fuit Magist. Schmidellus Canonicus Freibergae, sub cuius moderamine scho-
 lae pontificio fermento adhuc corrupta, tandem vero purgata & reformata fuit.
 Rector in primis M. Marco Crodolo, Vinariensis, viro pio ac erudito, quem B.
 Luthero amicissimum fuisse inde constat, quod Megalander hic libros suos Vite-
 bergae ipsi misit, uti videndum est existo, quem Cl. M. Jacob. Thomafius, Serv-
 estinae ille Professor olim Lipsiensis anno 1671. d. 14. Martii, Bibliothecae Torgensi
 inferret dono datum, cuius titulus: *Supplicatio Annorum Mundi D. M. Lutheri Viteb.*
ep. Georg. Rheni. anno 1541. Notatu digna sunt, quae ipse B. Lutherus sua manu li-
 bello huic inscripsit verba.

M. Marco Crodolo Formatori pueritiae Christianae
 Torgens. suo fratri charissimo

Mart. Luther DD.

Oqvan.

Quantus tanti Viri in scholæ pulverem amaratque affectus! Tandem antiqua Scholæ sedes translata est in eum locum, in quo per Dei gratiam hodie tuta est, nimirum in Monasterium hoc, quod olim claustrum, Franciscanorum fuit, quibus antea; expulsis, placuit Serenissimo Electori locum hunc scholæ consecrare, quem etiam Muzæ die 4. Martii 1757. Rectore Johanne Mosero Argentinenfi, lxtabundæ occuparunt hodieque possident felicissimè. Equidem tempore B. Lutheri, incrementum scholæ deflorere cœpisse ipse Megalander conqverter, in culpa esse in Trapezologiis scribens partim civium ac parentum in scholam ejusque Magistrorum ingratam mentem; partim ipsos discipulos, quoniam nimis mature cum Dædalo & schola evolent. Et sane e Catalogis, quos conquirere licuit, perspicimus, vix octodecim discipulos in primæ classis subitellus hæsisse. Sed hæc de schola nostra ejusque Rectoribus ceterisque Præceptoribus, qui ante & post reformationem ipsi præfuerunt, alio loco & tempore. In præsentem gratias DEO; optimo illi scholarum Patrono agimus immortales, quod hanc Musarum sedem ab omnium malorum ac invidorum moribus clementer defendit, & Floriadeo felici restituit, ut, sicut haud ita dudum, intra anni spatium, triginta septem discipuli bona cum pace ac venia a nobis in Academiam dimissi sunt, ita & jam unius mensis spatio, septendecim e Musis nostris, in Academica castra commigrandi veniam adepti sunt, e quorum numero sunt sequentes bonæ indolis ac spei juvenes:

I. JOH. GEORG. PESCHELIUS, Gotlavicns. Misn. qui Generatim theatrum orbis Europæi, quæ regnorum prosperum & infelicem statum repræsentabit.

II. GEORG. ANDREAS HERMANN, Torgens.
 De Europæ gentis indole ac moribus dicet.

III. GODER. CHRISTIAN. BEUTNITIUS, Prioraviâ Saxo.
 De Saxonum antiquorum genio & moribus verba faciet.

IV. JOHANN. GEORG. TRAUTMANN, Belgrâ-Misnæ.
 Saxoniz originem, ac statum antiquum & hodiernum, ostendet.

V. GODFRID. FROSTIUS, Torgens.
 Patriam urbem Torgaviam commendabit.

VI. JOH. GODFRID. KÜCHLERUS, Torgens.
 De patria schola, Ecclesiis imprimis, dicturus est.

VII. JOH. CHRISTIAN COPPIUS, Grazenhainâ Saxo.
 Curiam Torgensem sistet.

VIII. AUG. THEOPH. KUPFERUS, Zeithenâ Misnæ.
 Græce de juventute in scholis rite educanda declamabit.

EPILOGUS.
GODFRID. ERNEST. MALSIVS, Dresdens.

Prædicata singulari DEI in scholas benignitate, suo & commilitonum nomine gratias agere decentes nobilissimis Scholæ Ephoris, Patronis, ceterisque Musarum Fautoribus, qui ut honorificæ suæ præsentia Actum hunc condecorare ne dedisgentur, officiosissime a nobis rogantur. Dab. è Torgens. Lyceo VII. Eidu. April. A. O. R. M. DCCVI.

78 M 437

TA → OL

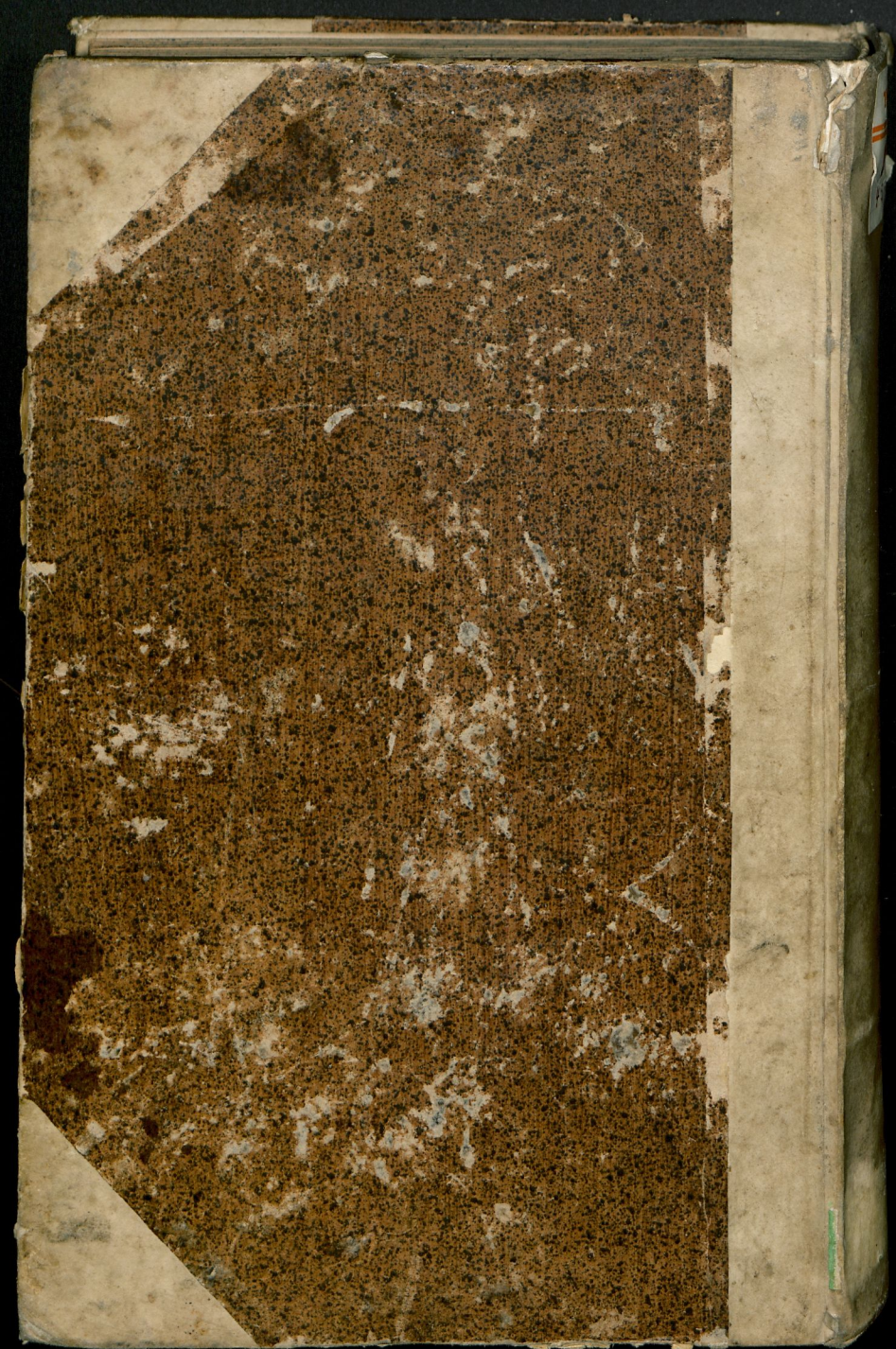
kein Rest.

nur 5A, Sten verknüpft bisher

1077

DELICIAE TORGENSES

IN

ACTU ORIO-VA CTORIO

April. M. DCCVL.

Repraesentata

TEINBRECHERO

Rectore.

**LORENZ,
H. ZACH, HEMPL.**

MISCEL AMARA

UNA cum explicacione HAC SIGNATA :

Et huiusmodi libellus...
libellus huiusmodi...
libellus huiusmodi...

Quamvis autem civitas haec parte non...
Non DEO O.M. acceptus...
tantis longe pretiores...
nobis servare volumus...

